

Konsultat lokale me shoqërinë civile rreth nismës KOMRA

Leskovcë, Serbi

11. qershor 2009.

Konsultat i organizoi organizata joqeveritare Gratë për paqen nga Leskovci. Morrën pjesë 30 pjesë-marrës: 21 aktivistë nga organizatat joqeveritare, dy anëtarë të Partisë Demokratike, një anëtar nga Lëvizja serbe e Përtëritjes, përfaqësues të vetera- nëve, një përfaqësuese e pushtetit komunal, dhe dy gazetarë, aktiviste të organizatave joqeveritare.

Drejtues ishin Maja Pešić (Gratë në të zeza, Serbi), Nataša Kandić (Fondi për të Drejtën Humanitare, Serbi) dhe Staša Zajović (Gratë në të zeza, Serbi). Debatin e moderoi Jelena Cakić, aktiviste nga Gratëpër paqe nga Vlasotince. Konsultat i përcolli Bogdan Ivanišević, konsultues i Qendrës Ndërkombëtare për drejtësi tranzicionale. Të gjithë pjesëmarrësit e përkrahën nismën për themelimin e KOMRA. Për këto konsulta ka raportuar TV Leskovac, TV Studio MT, TV K1, JUG press.com.

Në KOMRA nuk duhet të ketë përfaqësues të pushtetit apo anëtarë të partive politike.

Nuk duhet të ndodhë që në KOMRA të ketë ndonjë anëtar të qeverisë, këtë gjë vazhdimisht e përmendi nëpër këto mbledhje sepse ky Komision nuk do ta kishte të njëjtën peshë sikur të ketë intelektualë të pavarur, personalitete të njohura, personalitete me integritet të pacenuar, andaj shumë mirë dhe shumë me kujdes duhet të merret parasysh kur të propo- zohen njerëzit që me të vërtetë do të gjinden në këtë Komision.

Deklaratë: Dobrosav Nešić, Këshilli për të drejtat e njeriut, Serbi, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11 qershor 2009.

Ka rëndësi tejet të madhe që në këtë Komision të mos ketë përfaqësues të pushtetit. Në momentin që përfaqësuesit e pushteti hyjnë në këto Komisione rajonale, gjithmonë do të shkatërrojnë të gjithën nga arsyeja e thjeshtë që nuk ekziston lloj më i keq i njerëzve se sa politikanët. (...) Për shkak të kësaj arsyeje mendoj që anëtarë të këtij Komisioni duhet të jenë absolutisht njerëz të integritetit, njerëz që janë të vërtetuar në lëmin e tyre, të cilët nuk i përkasin asnjë qarku partiak e as nuk janë përfaqësues të ndonjë partie.

Deklaratë: Vjačeslav Nešić, Kryetar i Këshillit qytetar të Lëvizjes Serbe të Përtëritjes në Leskovcë, Serbi, Konsultat lokale me sho- qërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11. qershor 2009.

Veteranëve u pengojnë gjeneralizimet që bëhen, nuk mohojnë se ka pasur të atillë që kanë vrarë dhe vjedhur por në mesin e tyre ka edhe viktimë.

Në mesin e veteranëve gjithashtu ka edhe viktimë, ndërsa aty ka qëndrime të cilat tani unë i kam përmbledhur kështu, se ka gjeneralizime të cilat u pengojnë edhe atyre gjithashtu. Ata natyrisht nuk mohojnë se ka pasur të atillë që kanë vjedhur, pla- çkitur, vrarë e kështu me radhë por kjo nuk do të thotë se këtë e kanë bërë të gjithë veteranët.

Deklaratë: Vesna Karanfilović, përfaqësuesja e Shoqatës Veteranët e Serbisë për paqe, Serbi, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11. qershor 2009.

Deri sa të mos flasim për atë që ka ndodhur, ne jemi bashkëpjesëmarrës

Do t'ju përkujtoj se sa shumë janë zbardhur kulmet në Leskovc nga antenat satelitore gjatë luftës së Kosovës, asaj të vitit 1999. A mendoni që ndonjëra nga këto antena ka qenë e blerë? Mua njerëzit në rrugë më kanë ofruar çfarëdo veture që dua për disa qindra marka. Deri sa të heshtim për këtë gjë, ne do të jemi bashkëfajtorë.

Deklaratë: Srđan Dimitrijević, Lëvizja për Leskovac, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11. qershor 2009.

Do të duhet që prej gjërave më të vogla, djegieve, shkatërrimeve të pronës së huaj, tërë kjo të vendoset nën kompetencat e KOMRA, dhe të shihet se kush, pse, për çfarë arsye dhe në emër të kujt e ka bërë këtë.

Deklaratë: Aleksandar Mihajlović, Partia Demokratike, Serbi, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11 qershor 2009.

Duhet vërtetuar me saktësi se kush mund të kon- siderohet si viktimë. Nuk duhet të harrohen ref- ugjatët dhe qytetarët e mobilizuar me dhunë, dhe dezertorët të cilët kanë përfunduar nëpër burgje.

Mendoj se është shumë e rëndësishme të mos har- rohen refugjatët mbi të cilët thjeshtë është bërë gjueti nëpër Maqedoni dhe janë kthyer nëpër fushëbeteja të Kroacisë dhe Bosnjës. Dhe mendoj se duhet ta kthejmë vëmendjen edhe drejtë atyre njerëzve të cilët nuk kanë dashur të shkojnë në luftë, por në mënyra të ndryshme janë detyruar apo kanë përfunduar nëpër burgje.

Deklaratë: Ljiljana Stojanović, Qendra për demokratizim dhe zhvillim të jugut të Serbisë, Serbi, Konsultat lokale me shoqërinë civile Leskovcë, Serbi, 11. qershor 2009.

Mandati i KOMRA duhet të përfshijë kohën para fillimit të luftës në Slloveni.

Fillimi i konfliktit të cilin neve na e paraqesin, ose të cilin unë kam pasur rastin ta kuptoj, ka qenë tregimi i djegies së flamurit jugosllav në lojën e fut- bollit në vitin '89. Do të thotë nuk mundemi sërish të lidhemi për Slloveninë e vitit '91, kjo ka nisur shumë shumë më herët.

Deklaratë: Nebojša Kitanović, Lëvizja Serbe e Ripërtëritjes, Serbi, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11. qershor 2009.

Nga KOMRA pritet që t'i kushtojë vëmendje romëve të vrarë dhe të zhdukur. Pyetja është se a hyn në mandat të KOMRA fakti që romët në Maqedoni ende nuk kanë dokumente.

Shumë pak flitet për këtë gjë, për romët e zhdukur dhe romët e vrarë. Askush nuk e hulumton këtë gjë,

sa unë, sa unë, kërkoj falje nëse nuk është kështu... Romët të cilët kanë ikur në Maqedoni ende nuk kanë kurrfarë dokumente.

Deklaratë: Ašim Saitović, komuna Leskovcë, Serbi, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovac, Serbi, 11. qershor 2009.

Organizatave joqeveritare, anëtarët e Koalicionit për KOMRA duhet t'i kontaktojnë pushtetet lokale dhe të fitojnë përfshirjen e tyre në procesin e konsultimit.

Së pari ne si anëtarë (të Koalicionit), si përfaqësues të këtyre organizatave joqeveritare, ne duhet të kemi kontakt me përfaqësuesit lokalë, me zyrtarë të qyteteve tona, e pastaj në bazë të përfundimeve tona rreth asaj se a janë të interesuar për punë aktive me KOMRA, të nisemi në atë drejtim.

Deklaratë: Jasmina Mitrović, Partia Demokratike, Serbi, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovac, Serbi, 11. qershor 2009.

Për amnistinë e keqbërësve, të cilët do të pendohen dhe do të jepen të dhëna rreth varreve masive, duhet të vendosin familjet e viktimave.

Mendoj se është shumë me rëndësi se si do të ishte reagimi i viktimave, familjeve të viktimave ndaj faktit se duhet edhe keqbërësit të përfshihen në tërë këtë tregim. Thjesht, rreth idesë që të amnistohen njerëzit të cilët do të zbulonin ndonjë të vërtetë rreth varrezave masive apo rreth asaj se ku gjenden njerëzit të cilët ende janë të zhdukur në territorin e ish Jugosllavisë. Nuk jam e sigurt se sa do të haste në kuptim nga ana e viktimave kjo pjesë e përfshirjes së keqbërësve.

Deklaratë: Ljiljana Stojanović, Qendra për demokratizim dhe zhvillim të jugut të Serbisë, Serbi, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11. qershor 2009.

Transparenca e procesit është shumë e rëndësishme. Serbët duhet të binden se nuk janë të vetmit fajtorë.

Kjo transparencë nëpër të gjitha çështjet, edhe medi- at elektronike edhe tryezat e rrumbullakëta, do të ishte shumë me rëndësi që edhe mediat ta përcjellin këtë gjë, që njerëzit të fitojnë bindjen që nuk janë vetëm serbët fajtorë, që nuk janë vetëm... Mendoj se njerëzit do të relaksoheshin, ndoshta edhe do të bëhej më lehtë që t'u afrohemi.

Deklaratë: Valentina Vukosavljević-Pavlović, Fondi për zhvillimin e qytetit të Leskovcit, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11. qershor 2009.

KOMRA nuk duhet t'i shmanget autorëve të krimeve. Pranimi i tyre është shumë i rëndësishëm.

Viktimat gjithmonë e kanë një raport subjektiv ndaj ngjarjes (...) Në lidhje me këtë nuk duhet t'i shmanget as kryesit të krimit, duhet ta përndjekim, ta bëjmë që edhe ai vetë, që thuhet, ta pranojë krimin... Nuk mendova që kryesit e krimit të kycen në këtë mënyrë, por me rastin e punës së Komisionit, pra, të dëgjohet edhe kjo anë, kur viktimat të drejtohet drejtë dikujt, që Komisioni të shkon deri tek ai

dhe të vazhdojë hetimet e veta, dhe edhe këtu të arrijë deri tek të dhënat të cilat do ta japin të vërtetën e plotë.

Deklaratë: Živojin Tasić, profesor i letërsisë nga Leskovci, Konsultat lokale me shoqërinë civile, Leskovcë, Serbi, 11. qershor 2009.